

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 22Co/51/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8120202015
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 04. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Kandriková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8120202015.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Kandrikovej a členov senátu JUDr. Michala Boroňa a JUDr. Daniely Babinovej v spore žalobcu: S. A.-L., A. X, XXX XX S., P.: XX XXX XXX, zastúpeného JUDr. Michalom Feciľákom, advokátom, Jesenná 8, 080 05 Prešov, proti žalovanému: Mesto Prešov, Hlavná 73, 080 01 Prešov, zastúpenému JUDr. Martinom Staroňom, Hlavná 89, 080 01 Prešov, o náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 01.07.2021, č. k. 11C 8/2020-475, takto jednohlasne

rozhodol:

I. Potvrdzuje rozsudok.

II. Priznáva žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcovi v rozsahu 100 %, o výške ktorej bude rozhodnuté samostatným uznesením.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) vo výroku I. zamietol žalobu a vo výroku II. vyhlásil, že žalovaný má nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi v rozsahu 100 %, o výške ktorých bude rozhodnuté po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením.

2. Citoval ustanovenia čl. 2 ods. 2 a čl. 5, § 151 ods. 1 a § 186 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), § 3 ods. 1, § 37, § 100, § 101, § 107, § 451, § 151n, § 151o ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 221 Občianskeho zákonníka účinného od 01.04.1964 do 31.03.1983, § 4 zákona č. 66/2009 Z. z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 76 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon), § 5 zák. č. 87/1958 Zb. (účinný od 01.01.1959 do 30.09.1976) o stavebnom poriadku.

3. V odôvodnení súd prvej inštancie uviedol, že žalobca si v danom prípade uplatnil v konaní právo na vydanie bezdôvodného obohatenia zo strany žalovaného, ktoré malo vzniknúť tým, že žalovaný ako vlastník verejnoprospešnej stavby - cesty a chodníka na ulici A. v S. užíval pozemok pod touto stavbou, a to za obdobie dva roky pred podaním žaloby a následne za obdobie od podania žaloby, resp. zmeny žaloby. Vzťah medzi žalobcom a žalovaným však neposúdil ako bezdôvodné obohatenie na strane žalovaného, právnym dôvodom užívania stavby - cesty a chodníkov na predmetných pozemkoch žalobcu a jeho právnych predchodcov bolo zákonné vecné bremeno vzniknuté na základe § 4 zák. č. 66/2009 Z.z. Nepovažoval za sporné to, že Mesto Prešov - žalovaný je vlastníkom stavby postavenej na predmetných pozemkoch, ako aj skutočnosť, že vlastník stavby nemal ku dňu účinnosti tohto zákona (a doposiaľ nemá) k pozemku pod stavbou zmluvne dohodnuté iné právo, rovnako skutočnosť, že právnym predchodcom žalovaného ako vlastníka dotknutej stavby bol Československý štát, ako aj skutočnosť že v danom území k pozemkovým úpravám doposiaľ nedošlo, ako predpoklady pre aplikáciu § 4 zák.

č. 66/2009 Z.z. medzi stranami. Právne uzatvoril, že ak predmetnú stavbu verejnosť riadne užíva ako miestnu komunikáciu a chodník, tak pozemnú komunikáciu - cestu a chodníky je možné verejnosťou, resp. obyvateľmi mesta užívať len v súlade so stavebným poriadkom, a teda v zmysle § 76 ods. 1 zák. č. 50/1976 Zb. stavebného zákona len na základe kolaudačného rozhodnutia, resp. predtým platného § 5 zák. č. 87/1958 Zb. o stavebnom poriadku. Týmto mal naplnenú aj poslednú podmienku potrebnú pre aplikáciu § 4 zák. č. 66/2009 Z.z. Konštatoval, že sa v tomto prípade odklonil od doterajšej rozhodovacej praxe Krajského súdu v Prešove, na ktorú poukazoval žalobca a ktorá v obdobných právnych veciach rozlišovala medzi stavbou neoprávnenou a nepovolenou z toho dôvodu, že s poukazom na čl. 2 ods. 2 CSP, každý môže očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít, ktorou Ústavný súd Slovenskej republiky nepochybne je a ktorý svojím uznesením sp. zn. IV.ÚS 539/2020 doterajšiu súdnu prax druhoinštančného súdu koriguje. Mal za to, že v danom prípade by mal žalobca nárok na náhradu za obmedzenie jeho vlastníckeho práva na tejto parcele, avšak ide o jednorazovú náhradu, na ktorú vznikol nárok už predchádzajúcemu vlastníkovi a tento nárok prevodom vlastníckeho práva na žalobcu neprešiel. Išlo o pohľadávku, ktorú mohol žalobca nadobudnúť len jej postúpením na neho. Ak sa tak nestalo, prevodom vlastníckeho práva nezískal pohľadávku na jednorazovú náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva, ktorú mal predchádzajúci vlastník. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8Cdo/17/2019 zo dňa 30.11.2020. Súd prvej inštancie svoj záver o jednorazovej náhrade odôvodnil tým, že z charakteru vecného bremena v danom prípade vyplýva, že toto má charakter vyvlastnenia, a teda aj náhrada v takom prípade má byť jednorazová. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca nadobudol predmetné pozemky v roku 2017 a v roku 2019. Mal za nepochybné, že žalobca nadobudol vlastnícke právo viac ako 8 rokov po nadobudnutí účinnosti zákona číslo 66/2009 Z.z., ktorého účinnosť nastala 01.07.2009, pričom v zmysle citovaného zákona vzniklo vecné bremeno k takýmto pozemkom účinnosťou citovaného zákona a aktívnu legitimáciu na zaplatenie náhrady titulom zriadenia takéhoto vecného bremena mal vlastník pozemku, ktorému svedčilo vlastnícke právo v čase nadobudnutia účinnosti citovaného zákona. Nedostatok preukázania aktívnej vecnej legitimácie je dôvodom pre zamietnutie žaloby. Vzhľadom na vznesenú námietku premičania zo strany žalovaného, súd prvej inštancie konštatoval, že právo na jednorazovú náhradu za vznik vecného bremena, ktoré patrilo právnym predchodcom žalobcu je premičané. Právo na náhradu za vecné bremeno sa premičuje vo všeobecnej trojročnej dobe a tento nárok je len jeden a má ho len ten vlastník zaťaženého pozemku, ktorý nehnuteľnosť vlastnil v čase vzniku vecného bremena, teda ku dňu účinnosti zákona číslo 66/2009 Z.z. To je k 01.07.2009. Na základe uvedeného súd prvej inštancie uzavrel, že žalobca nepreukázal v konaní, že je nositeľom hmotného práva, t.j. subjektom, ktorému svedčí nárok na náhradu za zriadené vecné bremeno. Súd prvej inštancie okrajovo konštatoval, že samotný uplatnený nárok zo strany žalobcu je v rozpore s dobrými mravmi s poukazom na § 3 Občianskeho zákonníka, a teda nemôže požívať právnu ochranu. Žalobca v tomto konaní nadobudol nehnuteľnosti z vlastnej vôle, plne si vedomý ich stavu a uplatňoval podobné nároky v mnohých ďalších prípadoch, bez skutočnej snahy o usporiadanie vzťahov medzi vlastníctvom a užívaním.

4. O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa ustanovenia § 255 ods. 1 CSP. Keďže žalovaný bol v konaní úspešný v rozsahu 100 %, súd prvej inštancie priznal žalovanému nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi v rozsahu 100 %.

5. Proti tomuto rozsudku podal žalobca v zákonom stanovenej lehote odvolanie z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b), f) a h) CSP. Namietal, že na pozemkoch, za ktorých užívanie žalobca požadoval náhradu, nevzniklo zákonné vecné bremeno v zmysle § 4 zákona č. 66/2009 Z. z., pretože v konaní nebolo preukázané splnenie podmienky nevyhnutnej na jeho vznik, a síce preukázanie, že stavby na pozemkoch boli povolené podľa platných právnych predpisov. Bol presvedčený, že jediným ústavne konformným výkladom zákona č. 66/2009 Z. z. je taký výklad, ktorý umožňuje vlastníkovi zaťaženého pozemku domáhať sa opakovanej náhrady za obmedzenie jeho vlastníctva zákonným vecným bremenom, a to za každý jeden deň trvania tohto vecného bremena. Ďalej namietal, že predmet právneho úkonu postúpenia pohľadávky pôvodného vlastníka pozemku parc. KN-E č. XXX/X na žalobcu nie je neurčitý, postúpenie je právne perfektné v dôsledku čoho je právny úkon platný a žalobca je aktívne vecne legitimovaným subjektom v konaní. A napokon nepovažoval za dôvodnú aplikáciu ust. § 3 zák. č. 40/1964 Z. z. (ďalej len „OZ“), rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva č. 4014/12 zo dňa 02.07.2019 na prejednávajú právnu vec nie je možné aplikovať, v dôsledku čoho nárok žalobcu uplatnený v konaní nemôže byť považovaný za rozporný s dobrými mravmi. Jeho konanie nie je možné posúdiť ako výkon práva v rozpore s dobrými mravmi, a to z dôvodu, že žalobca si v dôsledku správania

sa žalovaného uplatňuje nárok, ktorý mu priamo vyplýva čl. 20 Ústavy SR. Domáhanie sa práva na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva nemožno kvalifikovať ako zneužitie vlastníckeho práva či výkon práva v rozpore s dobrými mravmi, pretože vlastník sa domáha toho, čo mu v súlade s právom prináleží. S poukazom na argumentáciu uvedenú v tomto odvolaní spoločne s argumentáciou uvádzanou v priebehu súdneho konania na súde prvej inštancie žalobca žiadal odvolací súd, aby napádané rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

6. Vo vyjadrení k odvolaniu žalovaný uviedol, že považuje odvolanie žalobcu za nedôvodné. Napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vychádza z dostatočne zisteného skutkového stavu veci, správneho zhodnotenia dôkazov a správneho právneho posúdenia veci. Bol toho názoru, že v tomto konaní sú splnené podmienky podľa zákona č. 66/2009 Z.z. na vznik zákonného vecného bremena, ktoré v tomto prípade vzniklo zo zákona dňom účinnosti zákona č. 66/2009 Z.z., ktorý nadobudol účinnosť dňa 01.07.2009. Žalovaný trval na tom, že v danom prípade zo zákona č. 66/2009 Z.z. vzniklo zákonné vecné bremeno, pričom náhrada za obmedzenie vlastníckeho práva je jednorazová, nemá charakter opakovaného plnenia, nárok na túto náhradu vznikol vznikom zákonného vecného bremena dňa 01.07.2009 a vzhľadom na to, že jednorazová náhrada za zriadenie vecného bremena je majetkovým právom, ktoré sa premlčuje vo všeobecnej trojročnej lehote odo dňa 01.07.2009, vznesol žalovaný námietku premlčania. Žalovaný sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie ohľadom posúdenia platnosti predmetu postúpenia, ktorý vzhľadom na uvedenú neurčitú dĺžku trvania obdobia, za ktoré má existovať pohľadávka (a to buď za obdobie dvoch rokov resp. troch rokov spätne podľa toho, či došlo k bezdôvodnému obohateniu žalovaným alebo či došlo k užívaniu na základe vecného bremena), právne uzavrel, že takto formulovaný predmet postúpenia je neurčitý a preto podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka neplatný. Žalovaný zotrval na svojej právnej argumentácii ohľadne Rozhodnutia ESLP z 2.júla 2019 k sťažnosti č. 4014/12 S. A. proti Slovenskej republike a poukázal na to, že jeho závery je nutné aplikovať aj na prejednávaný prípad, nakoľko za týchto okolností nemožno tvrdiť, že sťažovateľ uplatňoval niečo iné, než špekulatívny občianskoprávny nárok bez legitímnej nádeje na úspech a teda nemal „majetok“ chránený článkom 1 Protokolu č. 1. ESLP a preto je výkon jeho práva v rozpore s § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka a nemôže požívať právnu ochranu. S poukazom na uvedené žalovaný navrhol, aby odvolací súd v zmysle § 387 CSP rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny v celom rozsahu potvrdil a priznal žalovanému voči žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

7. Žalobca v replike nesúhlasil s právnymi názormi žalovaného. Uviedol, že v predmetnej veci bolo právne nedôvodné, aby bol povinný preukazovať, že stavba pozemnej komunikácie postavená na predmetných pozemkoch nebola postavená v súlade s platnými právnymi predpismi. Žalobca predsa nemôže dokazovať tzv. negatívnu skutočnosť. V predmetnej právnej veci si žalobca splnil svoju zákonnú povinnosť - bremeno tvrdenia, keďže tvrdil, že stavba pozemnej komunikácie nachádzajúcej sa predmetných pozemkoch je stavbou, ktorá nebola povolená v súlade s vtedy platnými právnymi predpismi, pretože právni predchodcovia žalobcu nedali s jej zriadením súhlas a ani neboli v čase jej výstavby (resp. pred jej výstavbou) účastníkmi žiadnych administratívnych konaní. Pokiaľ žalovaný nepreukázal žiadne skutočnosti, resp. nepredložil žiadne listiny nasvedčujúce tomu, že jeho stavba bola povolená podľa platných právnych predpisov (z ktorého tvrdenia žalovaný vyvodzoval pre seba priaznivé právne následky), má to za následok, že žalovaný neunesol dôkazné bremeno a že predmetná stavba nebola povolená v súlade s platnými právnymi predpismi, čo nevyhnutne znamená, že žalovaný nedisponuje právnym titulom užívania predmetných pozemkov, tzn. nedisponuje zákonným vecným bremenom podľa zák. 66/2009 Z. z. K argumentácii žalovaného o jednorazovosti náhrady za zákonné vecné bremeno podľa zák. 66/2009 Z. z. uviedol, že v žiadnom prípade nie je možné stotožňovať právnu úpravu zákonného vecného bremena v prípade zákona č. 182/1993 Z. z. so zák. 66/2009, pretože tieto zákonné vecné bremená majú odlišnú povahu (trvalé oproti dočasnému zákonnému vecnému bremenu) a odlišný účel (trvalé obmedzenie za náhradu oproti postupu pri scelení vlastníctva k stavbe a pozemku s využitím dočasného zákonného vecného bremena). K argumentácii žalovaného o neurčitosti predmetu postúpenej pohľadávky uviedol, že súd prvej inštancie sa nepokúsil právny úkon - zmluvu zo dňa 21.08.2019 vyložiť v prospech jeho platnosti, a to aj napriek tomu, že táto zmluva spĺňa všetky náležitosti platného právneho úkonu, súd ani len neposkytol žalobcovi procesný priestor na vyjadrenie sa v tejto otázke. Počas celého konania nebola otázka platnosti zmluvy zo dňa 21.08.2019 riešená, zo strany žalovaného nebola otázka platnosti namietaná, a ani zo strany súdu nebola platnosť zmluvy žiadnym spôsobom spochybnená. Zo strany súdu prvej inštancie došlo k vydaniu tzv. prekvapivého rozhodnutia, keď sa napádané rozhodnutie opiera o skutočnosť, ktorú nikto zo strán sporu netvrdil alebo nenamietal, čím došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces. Argumentácia žalovaného (a aj

súdu prvej inštancie) postavená na bezbrehom poukazovaní na rozhodnutie ESLP vo veci č. 4014/12 - A. proti Slovenskej republike nemôže v prejednávanej právnej veci obstáť. Rozhodnutie ESLP totižto nemožno a priori a un bloc vzťahovať na všetky súdne konania, v ktorých žalovaný vystupuje ako strana.

8. Žalovaný v duplike k vyjadreniu žalobcu zotrval na svojich doterajších vyjadreniach a poukázal na ne.

9. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli súdu a webovej stránke odvolacieho súdu a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

10. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov odvolania žalobcu, to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II.ÚS 78/05).

11. Podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

12. Podľa § 451 ods. 1 a 2 zákona č. 40/1964 Z.z. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať. Bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

13. Podľa § 456 OZ, predmet bezdôvodného obohatenia sa musí vydať tomu, na úkor koho sa získal. Ak toho, na úkor koho sa získal, nemožno zistiť, musí sa vydať štátu.

14. Podľa § 100 ods. 1 a 2 veta prvá OZ, právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať (1). Premlčujú sa všetky majetkové práva s výnimkou vlastníckeho práva (12).

15. Podľa § 101 OZ, pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

16. Podľa § 4 ods. 1 zák. č. 66/2009 Z.z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení, (ďalej len „zákon č. 66/2009 Z.z.“), ak nemá vlastník stavby ku dňu účinnosti tohto zákona k pozemku pod stavbou zmluvne dohodnuté iné právo, vzniká vo verejnom záujme k pozemku pod stavbou užívanému vlastníkom stavby dňom účinnosti tohto zákona v prospech vlastníka stavby právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ktorého obsahom je držba a užívanie pozemku pod stavbou, vrátane práva uskutočniť stavbu alebo zmenu stavby, ak ide o stavbu povolenú podľa platných právnych predpisov, ktorá prešla z vlastníctva štátu na obec alebo vyšší územný celok. Podkladom na vykonanie záznamu o vzniku vecného bremena v katastri nehnuteľností je súpis nehnuteľností, ku ktorým vzniklo v prospech vlastníka stavby právo zodpovedajúce vecnému bremenu.

17. V predloženej veci bolo predmetom odvolacieho prieskumu rozhodnutie súdu prvej inštancie o nároku žalobcu voči žalovanému o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 1.732,90 eura s 5 % úrokom z omeškania ročne od 13.02.2020 do zaplatenia, ktorý svoju žalobu odôvodnil tým, že žalovaný užíval v žalovanom období pozemok vo vlastníctve žalobcu (predtým vo vlastníctve postupcu), na ktorom sa nachádza stavba miestnej komunikácie vo vlastníctve žalovaného a vykonáva tak právo nájmu cudzej veci bez platnej nájmovej zmluvy. S odkazom na vyššie uvedené je preto podľa žalobcu nesporné, že žalovaný užíval majetok žalobcu (predtým postupcu) bez právneho dôvodu, a tým z jeho strany došlo k

bezdôvodnému obohateniu. Súd prvej inštancie zamietol žalobu pre nedostatok aktívnej legitímácie na strane žalobcu, ktorý nepreukázal, že je subjektom, ktorému svedčí nárok na jednorazovú náhradu za zriadené zákonné vecné bremeno podľa zákona č. 66/2009 Z. z. a premlčaniu tohto nároku v trojročnej premlčacej dobe vzhľadom na vznesenú námietku premlčania žalovaným.

18. Nebolo sporné, že žalobca bol v čase podania žaloby výlučným vlastníkom nehnuteľností: pozemku v kat. úz. K. zapísanom na LV č. XXXX, a to parcely KN-E č. XXX/X - orná pôda o výmere 65 m², pozemkov v kat. úz. K. zapísaných na LV č. XXXX, a to parc. KN-C č. XXXX/XX - orná pôda o výmere 117 m², KN-C č. XXXX/XX - orná pôda o výmere 28 m², KN-C č. XXXX/XX - orná pôda o výmere 18 m², spolu sa jedná o pozemky vo výmere 163 m², ktoré boli vytvorené z pôvodnej parcely KN-E č. XXX/X - orná pôda o výmere 215 m² a z parc. KN-E č. XXX/X - orná pôda o výmere 95 m², ktoré žalobca nadobudol do svojho vlastníctva na základe kúpnej zmluvy, ktorej vklad vlastníckeho práva bol povolený Okresným úradom S., katastrálny odbor pod č. V XXXX/XXXX dňa 07.07.2017. Zároveň žalobca je podielovým spoluvlastníkom pozemku vo veľkosti 1/2, v kat. úz. K.: zapísaného na LV č. XXXX, a to parc. KN-E č. XXX/X - orná pôda o výmere 249 m², ktorú žalobca nadobudol do svojho vlastníctva na základe kúpnej zmluvy, ktorej vklad vlastníckeho práva bol povolený Okresným úradom S., katastrálny odbor, pod č. V XXXX/XXXX dňa 31.10.2018 a geometrickým plánom č. XXX/XXXX zo dňa 29.10.2018 overeným Okresným úradom S., katastrálny odbor dňa 13.11.2018 pod č. O. XXXX/XX, bola táto parcela z dôvodu na nej sa nachádzajúcej stavby pozemnej komunikácie zameraná a bola vytvorená parc.: - KN-C č. XXXX/X - orná pôda o výmere 95 m² (na spoluvlastnícky podiel pripadá výmera 47,5 m²).

19. Nebolo ani sporné, že na predmetných pozemkoch sa nachádza miestna verejnoprospešná komunikácia - cesta a chodníky na ulici A. N. S. vo vlastníctve žalovaného.

20. Pretože ide v tomto spore o obdobie po 01.07.2009 (dva roky pred podaním žaloby /12.02.2020/ a po podaní žaloby a jej zmeny), súd prvej inštancie na prvom mieste skúmal, či na súdnu vec možno aplikovať zákon č. 66/2009 Z.z., alebo nie. Dospel k záveru o dôvodnosti aplikácie tohto zákona, vzhľadom na skutočnosť, že žalobca a jeho právni predchodcovia v tomto prípade voči žalovanému neplnili (netrpeli užívanie ich pozemkov pod verejnoprospešnou stavbou) bez právneho dôvodu. Právnym dôvodom užívania stavby - cesty a chodníkov na predmetných pozemkoch žalobcu a jeho právnych predchodcov bolo podľa súdu prvej inštancie zákonné vecné bremeno vzniknuté na základe § 4 zák. č. 66/2009 Z.z.

21. Ako konštatoval súd prvej inštancie, nebolo sporným, že žalovaný je vlastníkom stavby postavenej na predmetných pozemkoch, žalovaný nemal ku dňu účinnosti tohto zákona (a doposiaľ nemá) k pozemku pod stavbou zmluvne dohodnuté iné právo, právnym predchodcom žalovaného ako vlastníka dotknutej stavby bola Československá republika, ako aj skutočnosť že v danom území k pozemkovým úpravám doposiaľ nedošlo.

22. Sporným v zmysle odvolacích námietok žalobcu bolo splnenie podmienky vyžadovanej zákonom, a teda, či stavby vo vlastníctve žalovaného (miestna komunikácia, chodník) umiestnené na pozemkoch vo vlastníctve žalobcu, boli stavbami povolenými v zmysle právnych predpisov platných v čase ich výstavby, tak ako to vyžaduje § 4 zákona č. 66/2009 Z.z.

23. Odvolací súd poukazuje na zhodné tvrdenia strán sporu a to, že ide o miestnu komunikáciu, resp. pozemnú - miestnu komunikáciu na ulici A., resp. že na tomto pozemku je postavená verejnoprospešná stavba pozemnej - miestnej komunikácie, alebo že žalovaný, resp. jeho obyvatelia (verejnosť) užívajú parcelu KN č. XXX/X katastrálne územie K.. Preto ak predmetné stavby verejnosť riadne užíva ako miestnu komunikáciu a chodník, tak pozemnú komunikáciu - cestu a chodníky je možné verejnosťou, resp. obyvateľmi mesta užívať len v súlade so stavebným poriadkom, a teda v zmysle § 76 ods. 1 zák. č. 50/1976 Zb. stavebného zákona len na základe kolaudačného rozhodnutia. Preto ani odvolací súd nemal pochybnosti o tom, že stavba bola riadne povolená podľa platných právnych predpisov v čase začatia jej užívania. Odvolací súd sa stotožnil aj s poukazom súdu prvej inštancie na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky IV.ÚS 539/2020 zo dňa 28.10.2020, v ktorom sa ústavný súd v danej veci stotožnil s právnym názorom krajského súdu, že vo vzťahu k stavbám, ktoré stavali, či zriaďovali štátne socialistické organizácie na cudzom pozemku, tie sa zo zákona stali ich vlastníctvom, res. vlastníctvom štátu, a preto nejde o neoprávnenú stavbu. V nadväznosti na uvedený právny záver mal ústavný súd za to, že nie je ústavne neudržateľný kontextuálny, resp. implicitný záver (podmieneny

aj historickým výkladom vzhľadom na dobovú preferenciu štátneho vlastníctva), že také hmotnoprávne riešenie preferuje legalizačný aspekt pre stavbu vo vlastníctve štátu bez ohľadu na pozemkovo - vlastnícke vzťahy a bez ohľadu na eventuálne porušenie stavebných administratívnych predpisov.

24. S poukazom na uvedené je preto potrebné uzavrieť, že ide o stavby povolené príslušnými kolaudačnými rozhodnutiami, právny dôvod užívania pozemku v zmysle zákona č. 66/2009 Z.z, t j. zákonné vecné bremeno vzniklo a preto nie daný nárok žalobcu vo vzťahu k žalovanému na vydanie bezdôvodného obohatenia. Správne tak súd prvej inštancie posúdil žalobcov uplatnený nárok ako nárok na náhradu za zákonné vecné bremeno v zmysle citovaného zákonného ust. § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. za pozemky, na ktorých je vybudovaná pozemná komunikácia a stavba vo vlastníctve žalovaného.

25. Pri posudzovaní otázky či v zmysle zákona č. 66/2009 Z.z. náhradu za nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné priznať aj opakovane za určitý časový úsek až do usporiadania vlastníckych vzťahov alebo jednorazovo, ktorá otázka má podstatný význam pre posúdenie dôvodnosti žalovaným vznesenej námietky premlčania, odvolací súd vychádzal z ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Pojem „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ definuje judikát R 71/2018 tak, že doň patria predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali. Vo vzťahu k uvedenému pojmu zaujal obiter dictum stanovisko aj ÚS SR, sp. zn. I.ÚS 51/2020 zo dňa 09.06.2020: „Inak povedané, pokiaľ nejde o rozhodnutie publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (relevantné sú aj staršie zbierky, pozri rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 29/2017 z 24. januára 2018), tak možno za ustálenú prax považovať aj nepublikované rozhodnutie, ale musí spĺňať ďalšie predpoklady, a to (i) buď je tento názor vyjadrený opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach, alebo (ii) názor je vyjadrený aj v jednotlivom nepublikovanom rozhodnutí, ale na toto rozhodnutie (resp. právny názor v ňom vyjadrený) nadviazali niektoré neskôr vydané rozhodnutia, t. j. opäť musí ísť o akceptáciu právneho názoru vo viacerých ďalších rozhodnutiach najvyššieho súdu. Z uvedených rozhodnutí vyplýva, že pokiaľ najvyšší súd odkazuje na nepublikované rozhodnutia, malo by ísť o „viacero“ takýchto rozhodnutí.“

26. Najvyšší súd SR ako súd dovolací obdobnú otázku týkajúcu sa priznávania primeranej náhrady za zriadenie vecného bremena riešil v rozsudku z 24.03.2015, sp. zn. 7Cdo/26/2014, ako aj v rozsudku zo 14. apríla 2016, sp. zn. 3Cdo/49/2014, ktoré rozhodnutie bolo uverejnené aj v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR č. 8/2016 pod č. R 73/2016. V tomto rozhodnutí bol vyslovený právny záver, že finančná náhrada za zriadenie vecného bremena podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z.z. je nepochybne majetkovým právom osoby, ktorá je povinným subjektom z vecného bremena. Predmetné bremeno vzniká „in rem“, vzťahuje sa na každého vlastníka zaťaženého pozemku bez ohľadu na spôsob zmeny vlastníctva. Nemožno teda jeho vznik posudzovať samostatne v prípade každého nového vlastníka zaťaženého pozemku. Finančná náhrada za vznik vecného bremena je nepochybne jednorazová; nemá teda charakter opakovaného plnenia a v súdnom konaní ho môže vlastník úspešne uplatniť iba v zákonom stanovenej premlčacej lehote, ktorá začína plynúť od účinnosti tohto zákona.

27. Z týchto rozhodnutí Najvyšší súd SR vychádzal aj pri posudzovaní otázky priznávania primeranej náhrady za zriadenie vecného bremena podľa zákona č. 66/2009 Z.z. a to v rozhodnutiach sp. zn. 2Cdo/194/2019 zo dňa 26.08.2019 a predovšetkým sp. zn. 8Cdo/17/2019 zo dňa 30.11.2020.

28. Najvyšší súd SR vo svojom rozhodnutí sp. zn. 8Cdo/17/2019 uviedol, že právny názor prezentovaný v rozsudkoch sp. zn. 7Cdo/26/2014 sp. zn. 3Cdo/49/2014 (č. R 73/2016) je plne prijateľný a použiteľný aj na priznávanie primeranej náhrady za zriadenie vecného bremena podľa zákona č. 66/2009 Z.z. Aj obmedzenie vlastníckeho práva podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. patrí totiž k tzv. legálnym (zákonným) vecným bremenám, čiže k verejnoprávnym obmedzeniam vlastníckeho práva. Jeho verejnoprávny charakter a jeho povaha nasvedčujú tomu, že sa významne približuje k obmedzeniu vlastníckeho práva zakotveného v zákone č. 182/1993 Z.z. Svedčí o tom nakoniec aj ich zhodná zákonná konštrukcia. (pozri rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 10.06.2021, sp. zn. 9Co/113/2020).

29. V tejto otázke odvolací súd opätovne poukazuje na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky IV.ÚS 539/2020-21 zo dňa 28.10.2020, v ktorom okrem iného uviedol: „Okrem iného sa poukazuje aj na judikatúru Najvyššieho súdu, v zmysle ktorej finančná náhrada za vznik vecného bremena je jednorazová, nemá charakter opakovaného plnenia. Je nelogické, aby pri každej zmene vlastníka mal nový majiteľ zaťaženého pozemku nový nárok na finančnú náhradu za už vzniknuté vecné bremeno. K obmedzeniu vlastníka takého pozemku došlo jednorázovo a sledovalo cieľ predísť možnosti, že vzťah vlastníka pozemku a vlastníka stavby zostane neupravený (v tom zmysle, že vlastník stavby nebude mať titul na užívanie pozemku). Najvyšší súd danú problematiku uzavrel, že bez ohľadu na to, či vlastník pozemku, ktorému vzniklo právo na jednorazovú náhradu za vecné bremeno vzniknuté ex lege, túto náhradu uplatnil alebo neuplatnil, resp. či mu náhrada bola alebo nebola vyplatená, súčasnému vlastníkovi tohto pozemku (bez ohľadu na to, kto ním je) nepatrí právo na nejakú ďalšiu náhradu za pretrvávajúce obmedzenie jeho vlastníckeho práva. Podstatu predmetného názoru považoval za ústavne udržateľný aj Ústavný súd v rozhodnutí IV. ÚS 227/2012. Právo na náhradu za vecné bremeno sa premlčuje vo všeobecnej trojročnej dobe a tento nárok je len jeden a má ho ten vlastník zaťaženého pozemku, ktorý nehnuteľnosť vlastnil v čase vzniku vecného bremena, teda ku dňu účinnosti zákona č. 66/2009 Z. z. t.j. k 01. júlu 2009 (žalovaný v konaní pred súdom 1. inštancie vzniesol námietku premlčania). Ak judikatúra Najvyššieho súdu akceptovaná Ústavným súdom dospela k záveru, že právo na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva podľa ust. § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z. vzniklo ex lege jednorázovo tomu, kto bol vlastníkom zaťaženého pozemku ku dňu účinnosti tohto zákona, nemôže byť tomu inak ani pri zriadení vecného bremena v zmysle ust. § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z.“.

30. Možno teda konštatovať, že Ústavný súd uzavrel, že finančná náhrada za vznik vecného bremena je nepochybne jednorazová a z ústavnoprávneho hľadiska niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého uznesenia Najvyššieho súdu z pohľadu námietky sťažovateľa o nesprávnej a arbitrárnej aplikácii použitej právnej úpravy zasahujúcej do jeho majetkových práv, pričom z tohto dôvodu Ústavný súd ústavnú sťažnosť voči namietanému porušeniu základných práv zaručených čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. Ústavy napadnutým uznesením Najvyššieho súdu odmietol.

31. S poukazom na vyššie uvedené a ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu odvolací súd dospel k záveru, že finančná náhrada za zriadenie vecného bremena podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. je nepochybne majetkovým právom osoby, ktorá je povinným subjektom z vecného bremena. Finančná náhrada za vznik vecného bremena je nepochybne jednorazová; nemá teda charakter opakovaného plnenia. Nárok na finančnú náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva má iba pôvodný vlastník pozemku a v súdnom konaní ho môže úspešne uplatniť iba v zákonom stanovenej premlčacej lehote, ktorá začína plynúť od účinnosti tohto zákona. Ďalšiemu vlastníkovi pozemku už takýto nárok nevznikne.

32. Potom vo svetle už nateraz ustálenej rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít, od ktorej odvolací súd nenachádza žiaden rozumný dôvod odkloniť sa, a to aj napriek existujúcim opačným rozhodnutiam nižších súdov, na ktoré poukazoval žalobca, nemožno prijať iný záver, ako ten, že peňažná náhrada za obmedzenie vlastníckeho práva zákonným vecným bremenom je jednorazová, nemajúca charakter opakujúceho sa plnenia, premlčuje v 3-ročnej všeobecnej premlčacej dobe, ktorá doba začala plynúť deň nasledujúci po účinnosti zák. č. 66/2009 Z.z., t.j. dňa 02.07.2009, a uplynula dňa 02.07.2012. Preto s poukazom na vznesenú námietku premlčania zo strany žalovaného v základnom konaní a dátum podania žaloby 12.12.2012, je nárok žalobcu premlčaný.

33. Žalobca v odvolaní namieta právne posúdenie veci ohľadom postúpenia pohľadávky pôvodného vlastníka pozemku parc. KNE č. XXX/X na žalobcu. Tvrdil, že predmet postúpenia pohľadávky pôvodného vlastníka pozemku parc. KNE č. XXX/X na žalobcu je určitý. Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie ohľadom posúdenia platnosti predmetu postúpenia, ktorý vzhľadom na uvedenú neurčitú dĺžku trvania obdobia, za ktoré má existovať pohľadávka (a to buď za obdobie dvoch rokov resp. troch rokov späťne podľa toho, či došlo k bezdôvodnému obohateniu žalovaným alebo či došlo k užívaniu na základe vecného bremena), právne uzavrel, že takto formulovaný predmet postúpenia je neurčitý a preto podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka neplatný. V danom prípade vzhľadom na neurčitosť právneho úkonu súd prvej inštancie správne právne uzavrel, že takto formulovaný predmet postúpenia je s prihliadnutím na neurčitú dĺžku trvania obdobia neurčitý, a z tohto dôvodu neplatný.

34. Žalobca v podanom odvolaní uviedol, že nesúhlasí ani s právnym názorom súdu prvej inštancie, ktorý „okrajovo konštatoval“, že nárok uplatnený žalobcom je v rozpore s dobrým mravmi, pričom poukázal na rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len ESLP vydané v inej veci sťažovateľa - žalobcu.

35. V predmetnom konaní žalobca nadobudol ako pozemok KN - E parc. č. XXX/X, k.ú. K. od predávajúcej A. S., tak aj pozemky KN - E parc. č. XXX/X, k.ú. K. a parc. č. XXX/X, k.ú. K. od predávajúcej N. K. a spoluvlastnícky podiel vo veľkosti 1/2 k pozemku KN - E parc. č. XXX/X, k.ú. K., od predávajúceho Z. U., pričom už v čase kúpy týchto pozemkov bola na nich vybudovaná miestna komunikácia, a žalobca ako kupujúci vedel a musel mať vedomosť o tom, že na prevádzaných, resp. nadobúdaných pozemkoch sa nachádza stavba miestnej komunikácie. Navyiac priamo v kúpnych zmluvách v čl. V. kupujúci vyhlásil, že sa s predmetom zmluvy riadne oboznámil, vykonal jeho obhliadku na mieste samom, s jeho stavom je uzrozumený a tento kupuje tak, ako stojí a leží. Je teda zrejmé, že žalobca mal vedomosť, že predmetné pozemky sú zastavané stavbou miestnej komunikácie, a teda nadobudol majetok dobrovoľne „s plným vedomím jeho stavu“, bez skutočnej snahy o úpravu vzťahu medzi vlastníctvom a užívaním.

36. Presne na tento prípad sa preto vzťahuje rozsudok ESLP z 02.07.2019 k sťažnosti č. 4014/12 S. A. proti Slovenskej republike, nakoľko ESLP zdôraznil, že v posudzovanom prípade bol sťažovateľov nárok zamietnutý pre rozpor s dobrými mravmi, a to vzhľadom na veľmi špecifické okolnosti, najmä dobrovoľné nadobudnutie majetku s plným vedomím jeho stavu a uplatňovanie podobných nárokov v mnohých iných prípadoch, bez skutočnej snahy o úpravu vzťahu medzi vlastníctvom a užívaním. ESLP poukázal na to, že v čase rozhodovania vnútroštátnych súdov už bol aspoň jeden podobný prípad, v ktorom súdy na všetkých stupňoch aplikovali § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka a teda po celý čas konania bol úspech sťažovateľovej žaloby otvorene podmienený absenciou okolností rozporu s dobrými mravmi. Za týchto okolností nemožno tvrdiť, že sťažovateľ uplatňoval niečo iné, než špekulatívny občianskoprávny nárok bez legitímnej nádeje na úspech a teda nemal „majetok“ chránený článkom 1 Protokolu č. 1. ESLP preto zvyšnú časť sťažnosti podľa tohto ustanovenia odmietol ako nezlučiteľnú *ratione materiae* s ustanoveniami Dohovoru. Vzhľadom na uvedené ESLP odmietol aj námietku podľa článku 13 Dohovoru a sťažnosť vyhlásil za neprijateľnú.

37. V tomto prejednávanom prípade je preto potrebné aplikovať rozsudok ESLP zo dňa 02.07.2019 č. 4014/12, nakoľko za týchto okolností nemožno tvrdiť, že sťažovateľ uplatňoval niečo iné, než špekulatívny občianskoprávny nárok bez legitímnej nádeje na úspech a teda nemal „majetok“ chránený článkom 1 Protokolu č. 1. ESLP a preto je výkon jeho práva v rozpore s § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka a nemôže požívať právnu ochranu.

38. Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil. Správne rozhodnutie vo veci samej zodpovedá aj správne rozhodnutie súdu prvej inštancie v súvisiacom výroku o nároku na náhradu trov konania, ktorý odvolací súd postupom podľa § 387 ods. 1, 2 CSP rovnako potvrdil.

39. Odvolací súd rozhodol o trovách odvolacieho konania podľa § 396 ods. 1, § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP tak, že žalovanému vzhľadom na jeho plný úspech v odvolacom konaní, priznal voči žalobcovi nárok na ich náhradu v plnom rozsahu. O výške náhrady trov odvolacieho konania žalobcov rozhodne súd prvej inštancie podľa § 262 ods. 2 CSP samostatným uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník.

40. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).